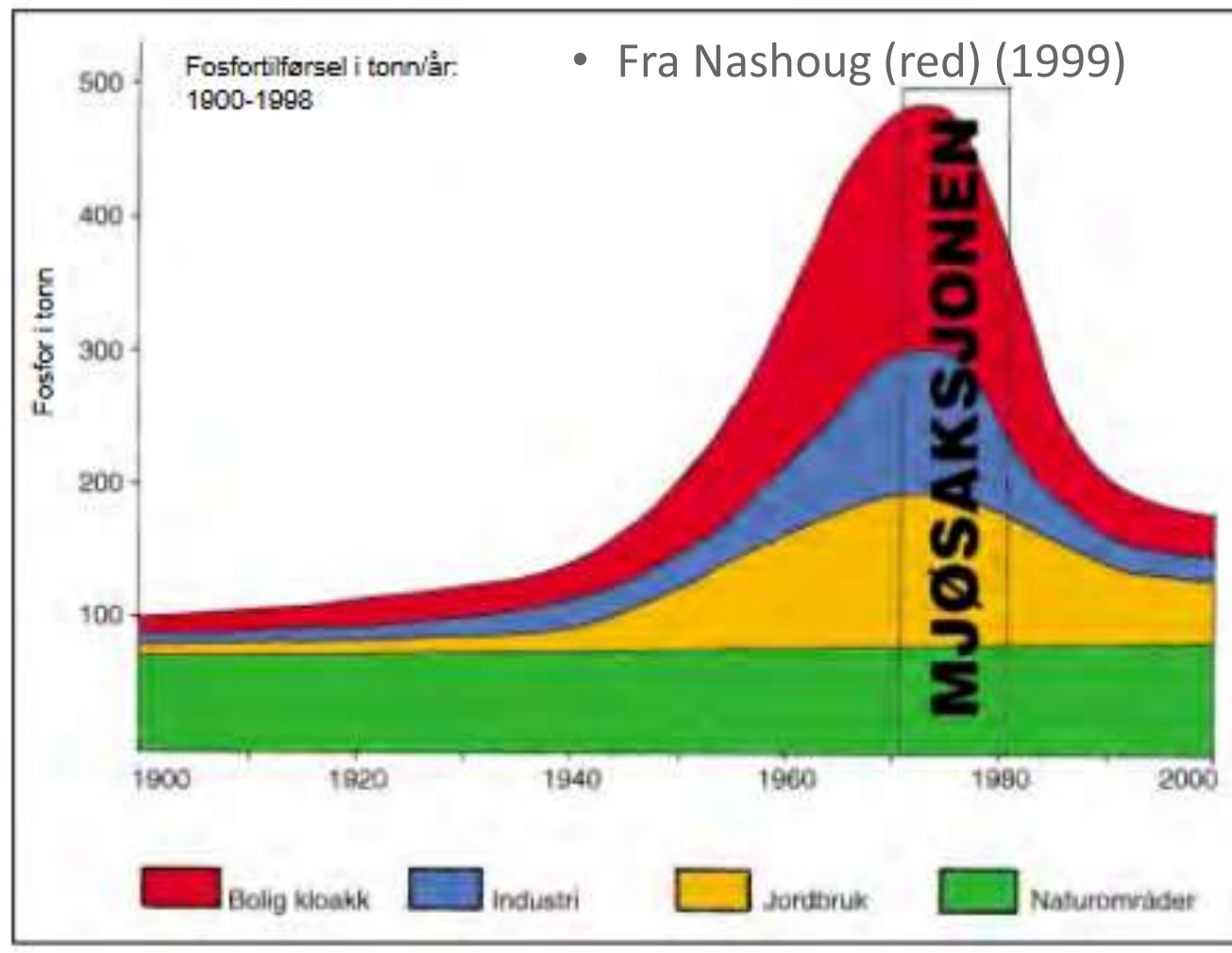

Utviklingen etter Mjøs-aksjonen ...og hvordan er tilstanden i Mjøsa nå?

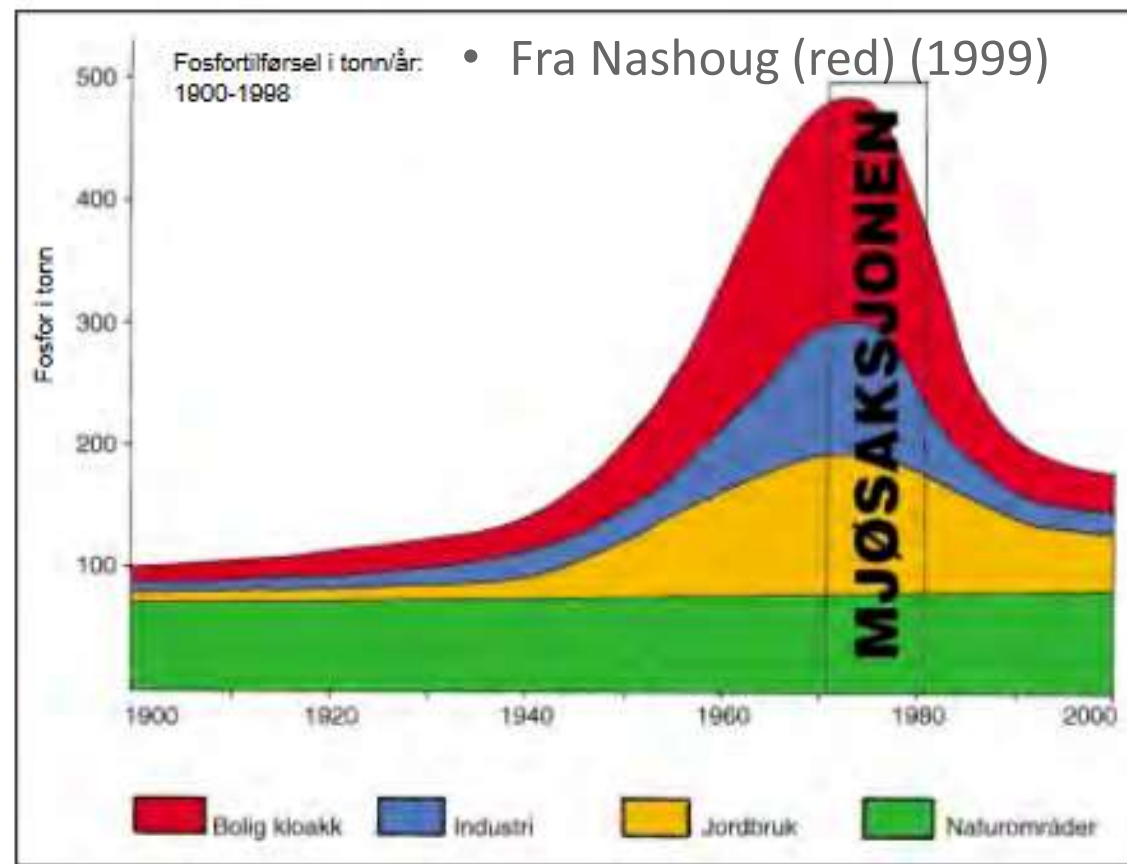
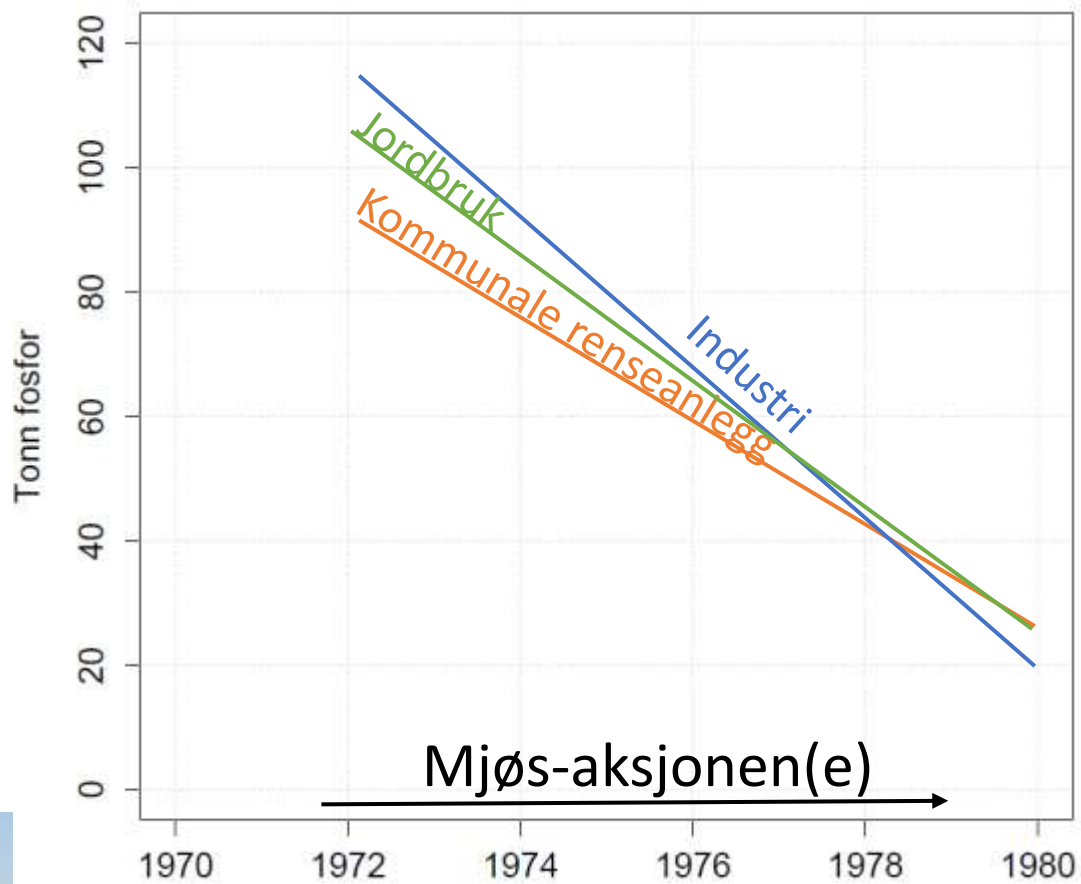
Fortid, nåtid og fremtid for Norges største innsjø

Jan-Erik Thrane (NIVA)

Mjøsa – eutrofiering og «re-oligotrofiering»

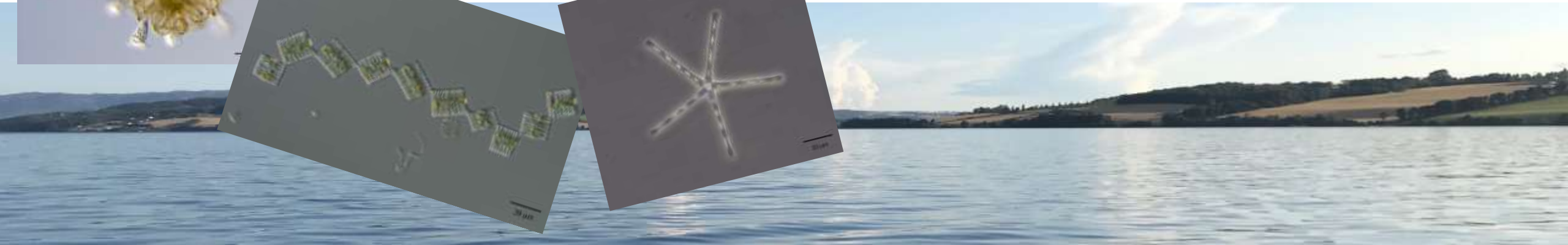
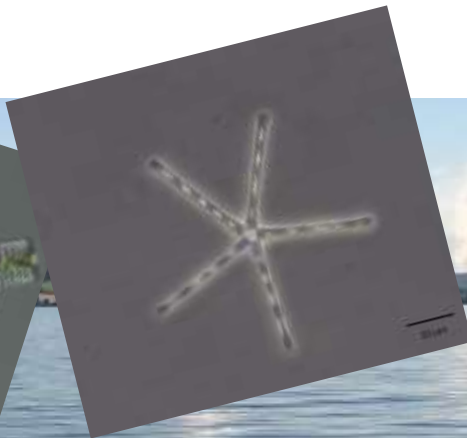
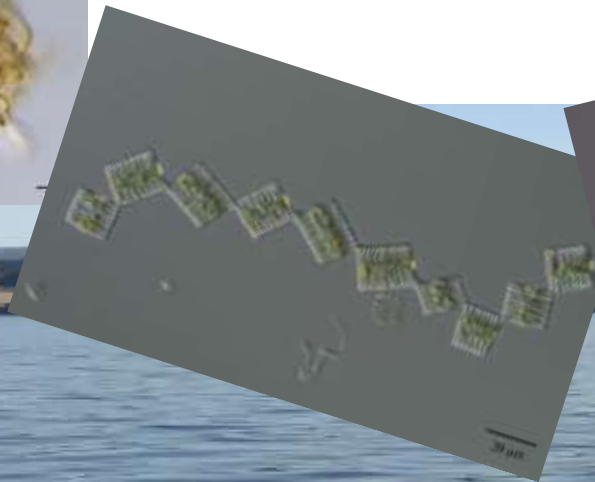
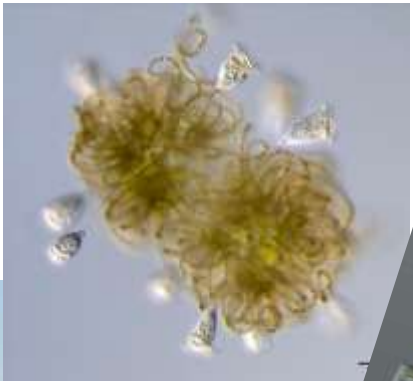

Mjøsa – eutrofiering og «re-oligotrofiering»

Totalt: fra 459 til 225 tonn P (1972->1980)

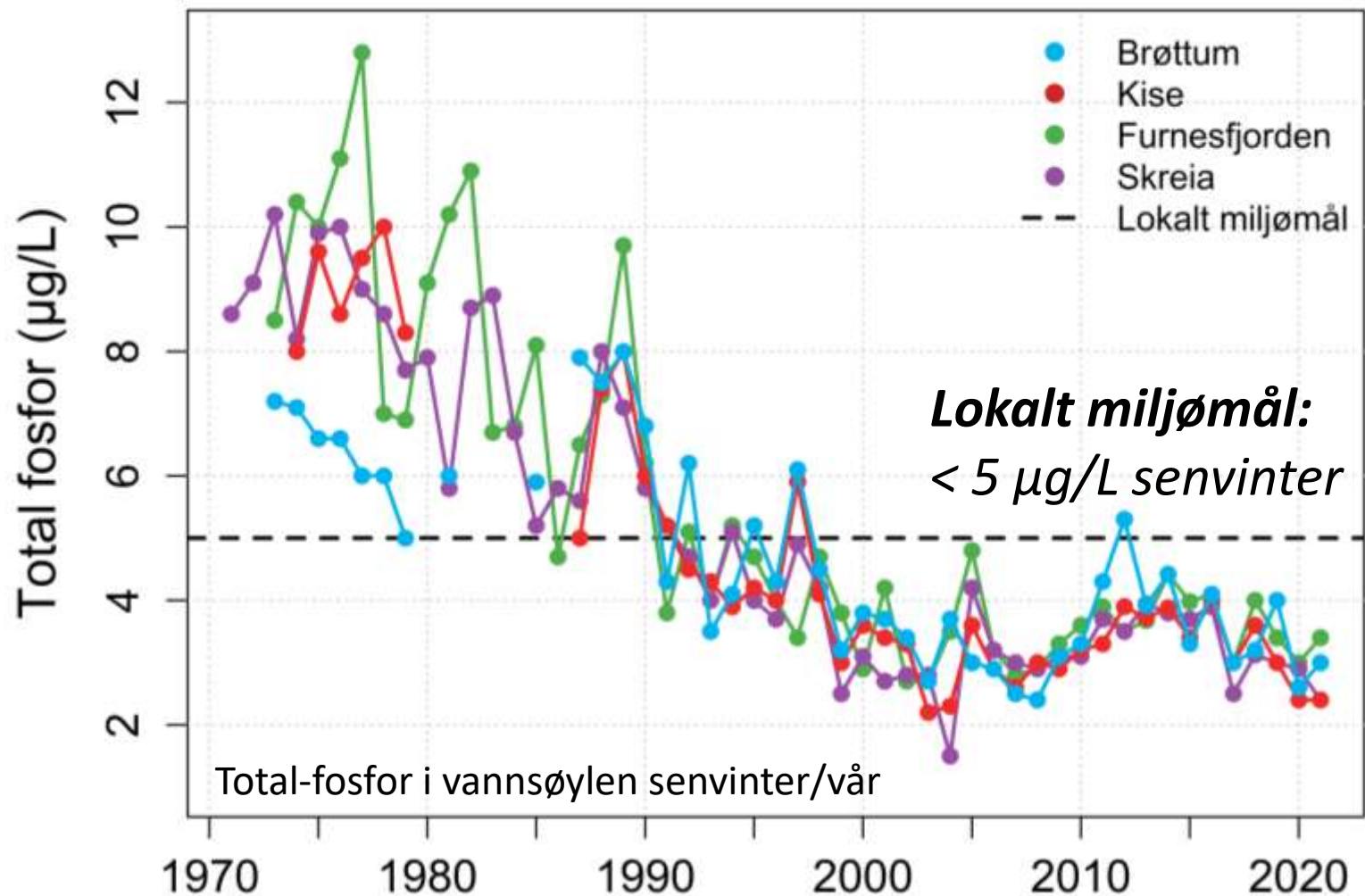
Hvordan slo tiltakene ut på **Mjøsas** miljøtilstand?

50 år med overvåking

Fosfor-konsentrasjonen i Mjøsa er kraftig redusert

Fosfortransporten størst i «flom-år»

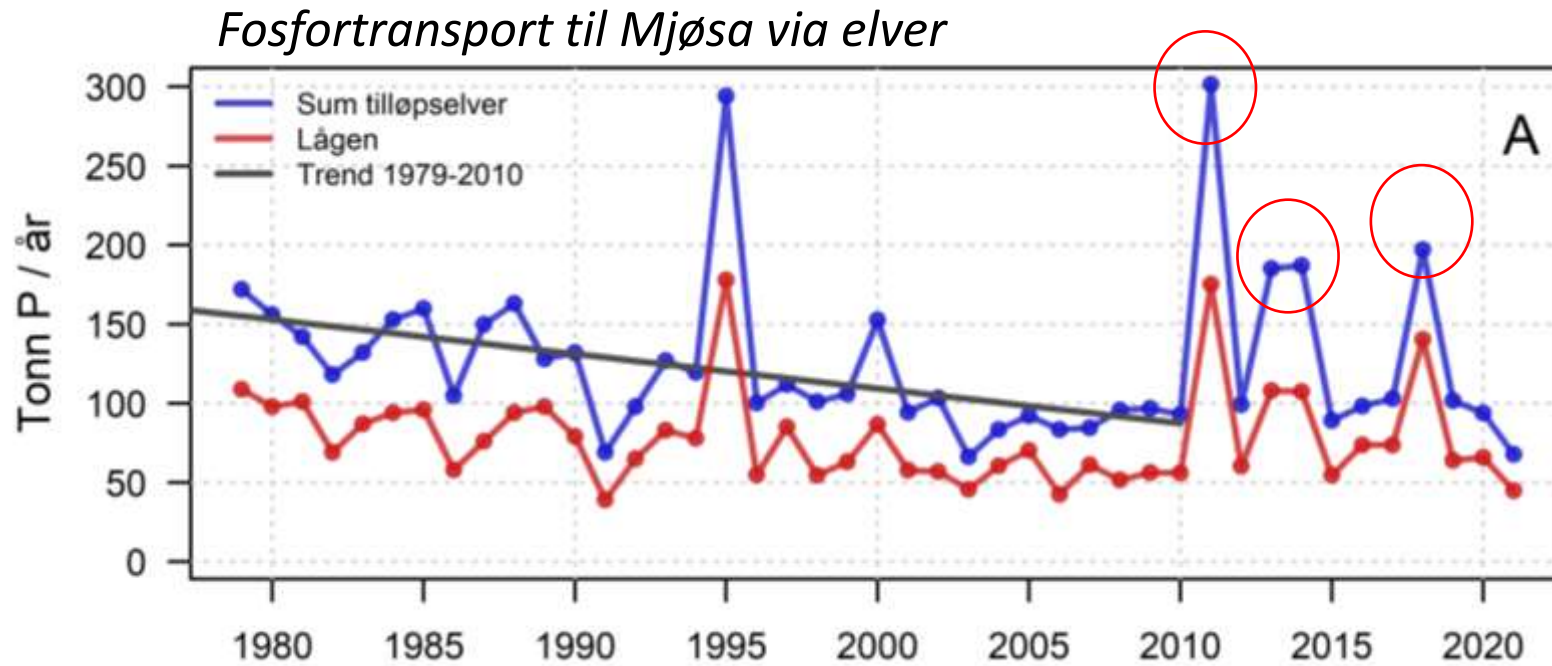
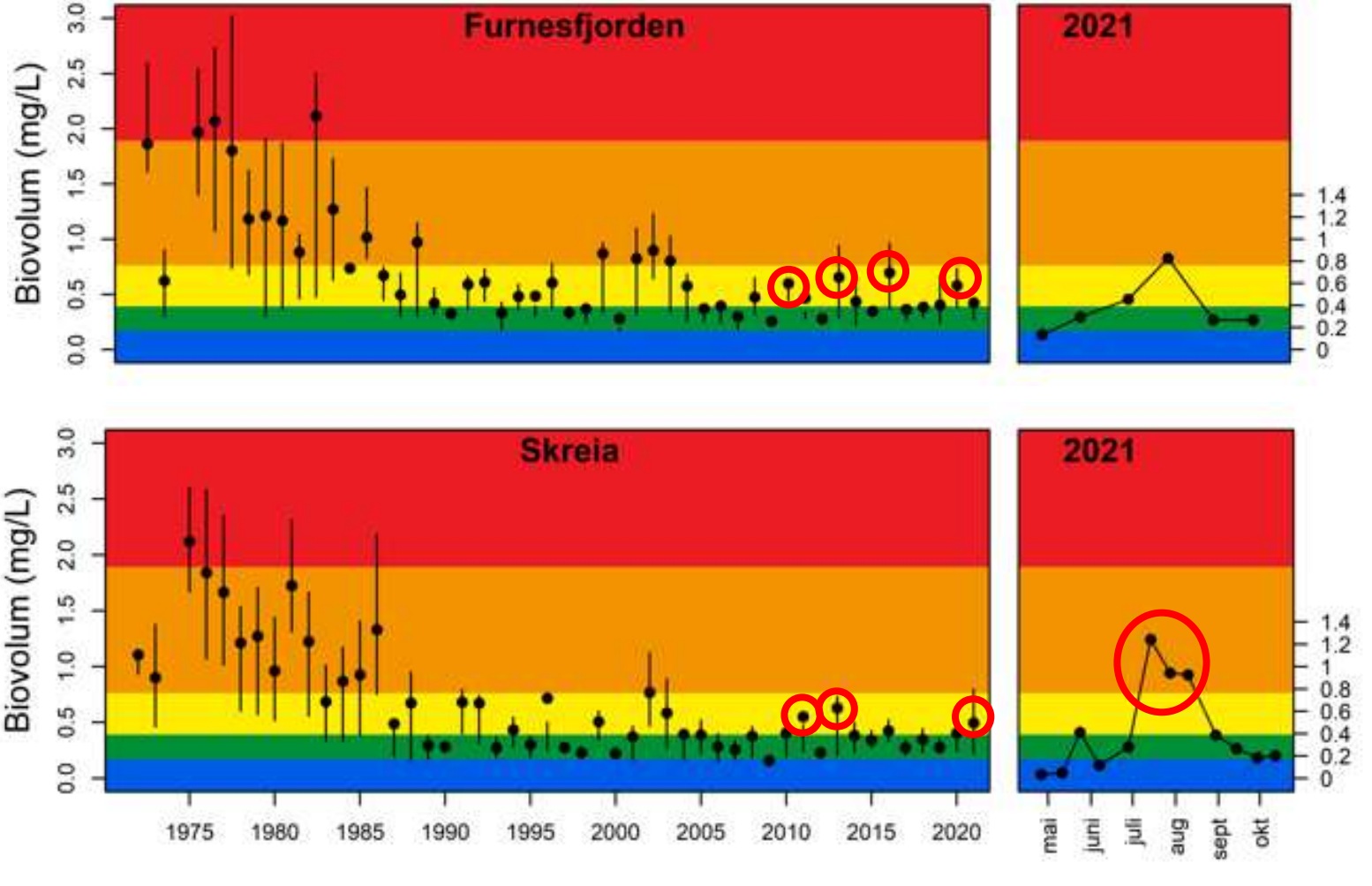

Foto: Randi Haugen / Ingunn Sandvik

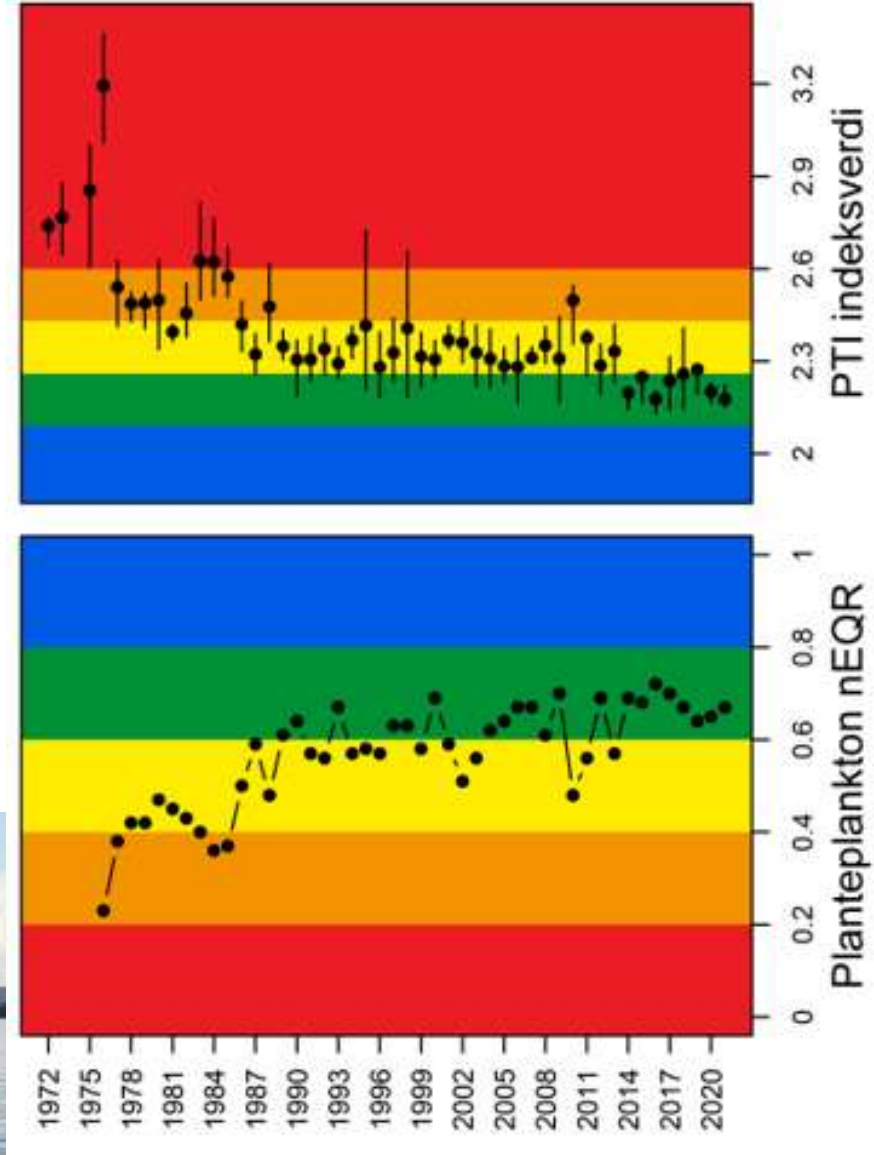
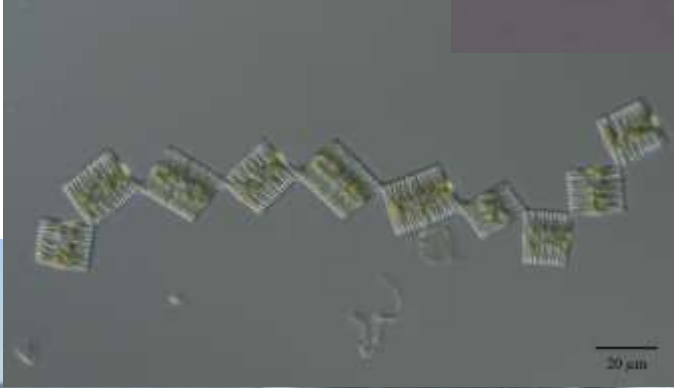
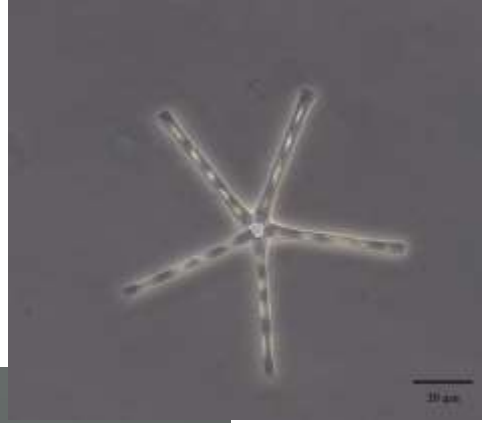
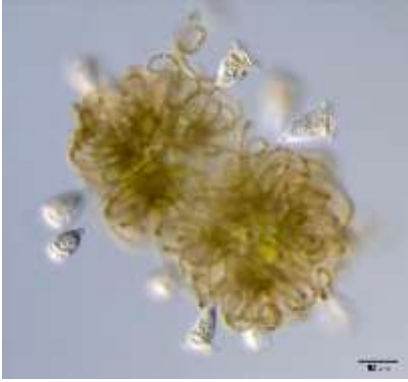
Mengden alger er redusert i takt med fosfornivået

Artssammensetningen av alger har endret seg til det positive

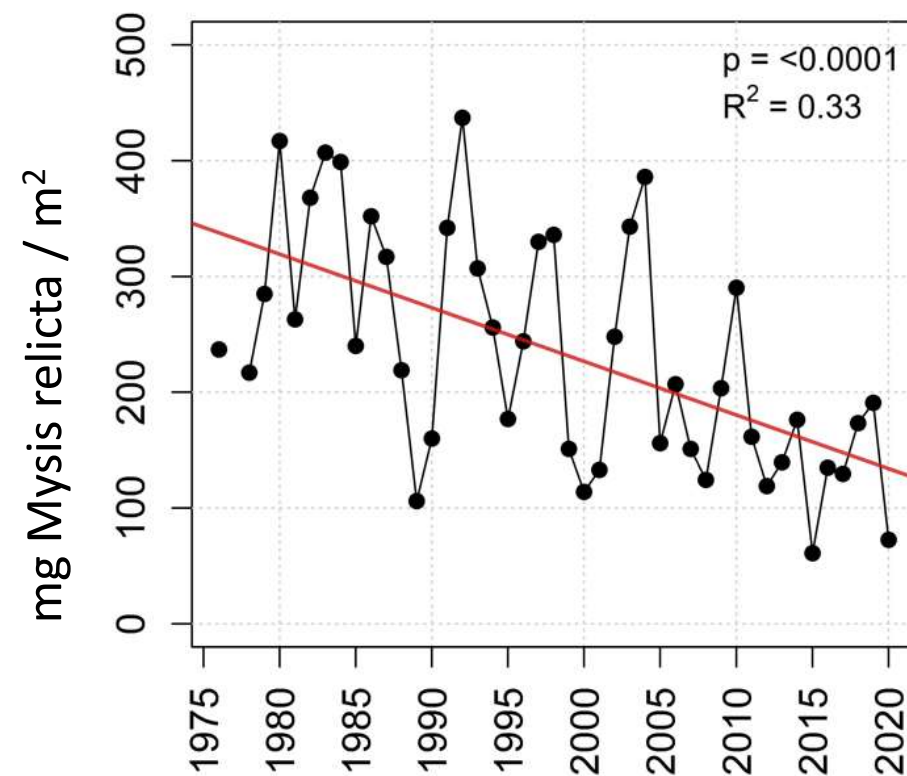
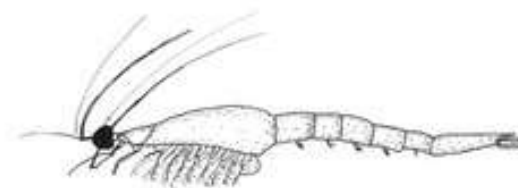
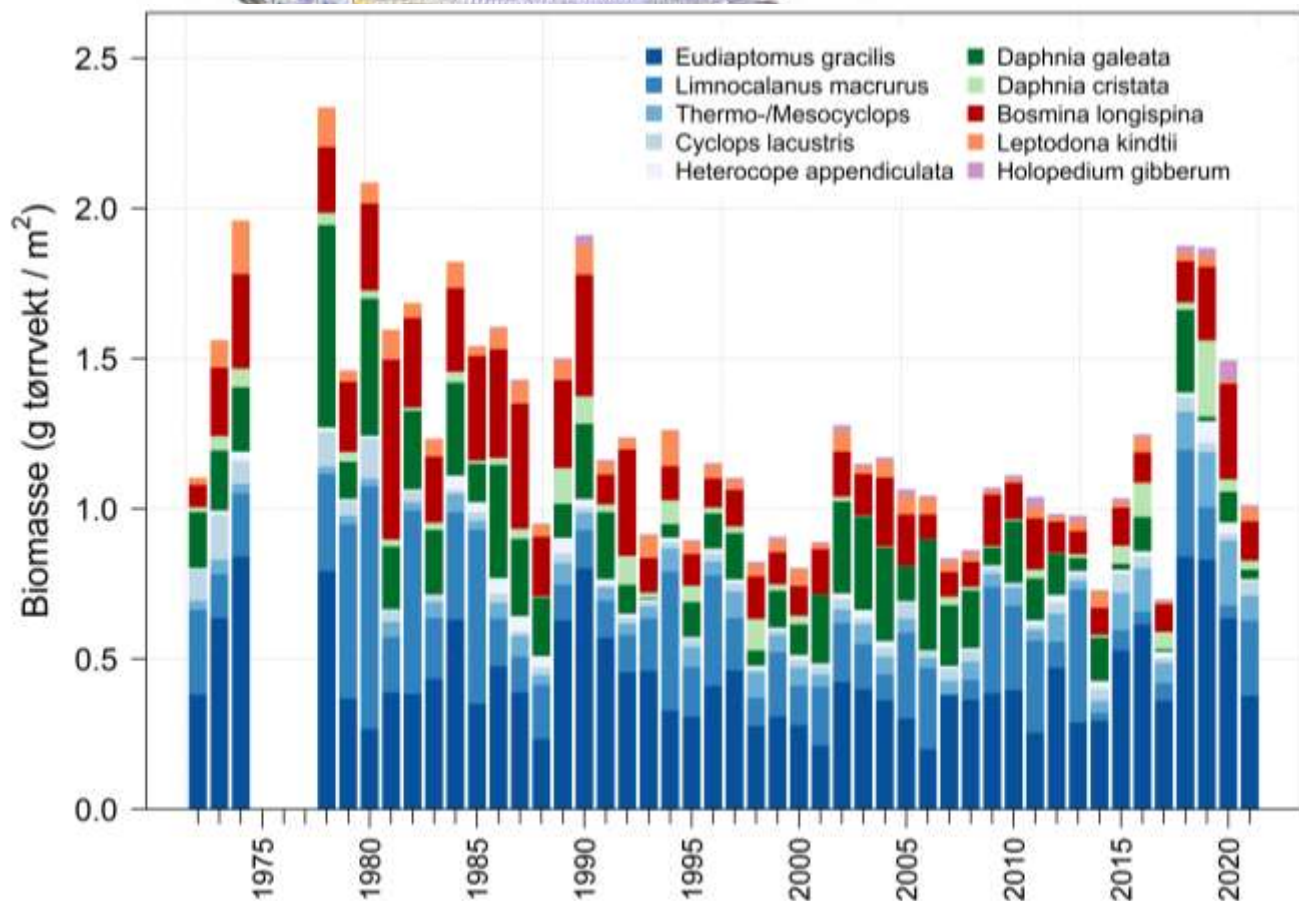
Fotos: Birger Skjelbred, NIVA

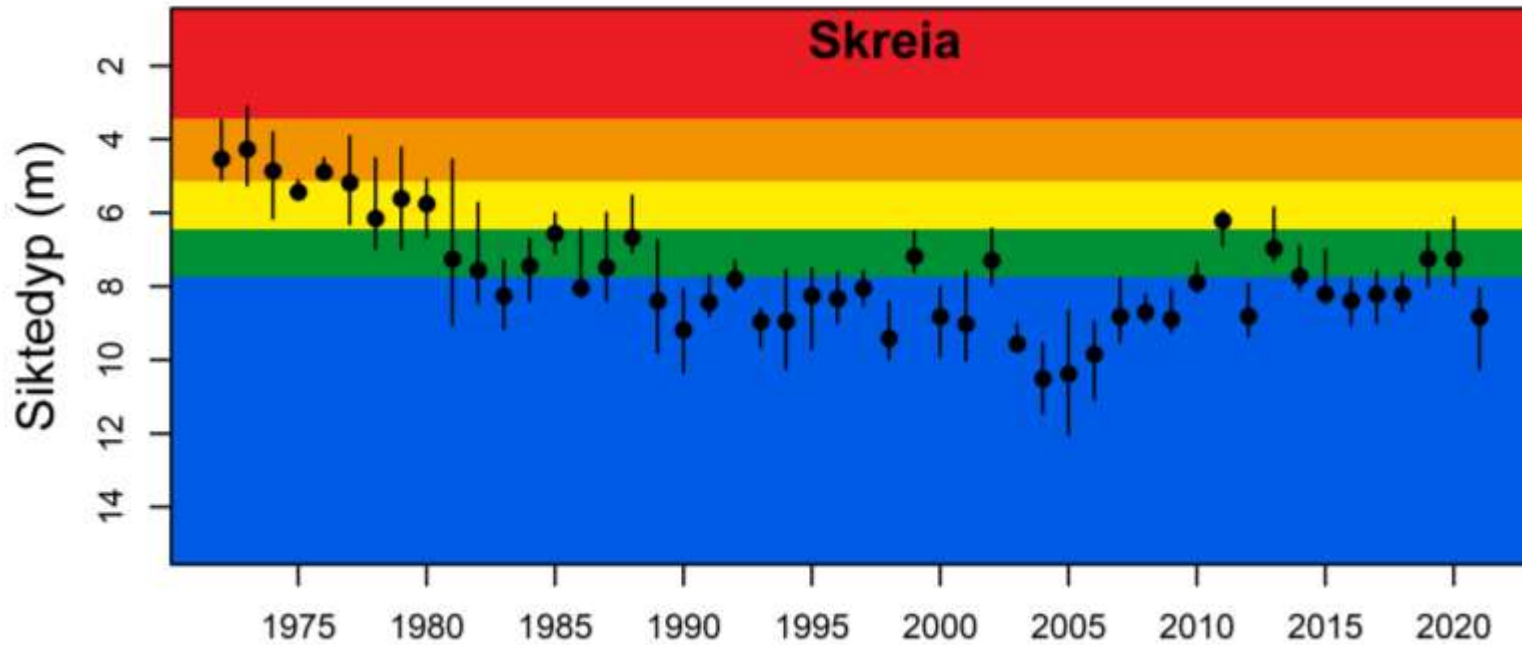
Mindre alger – mindre dyreplankton

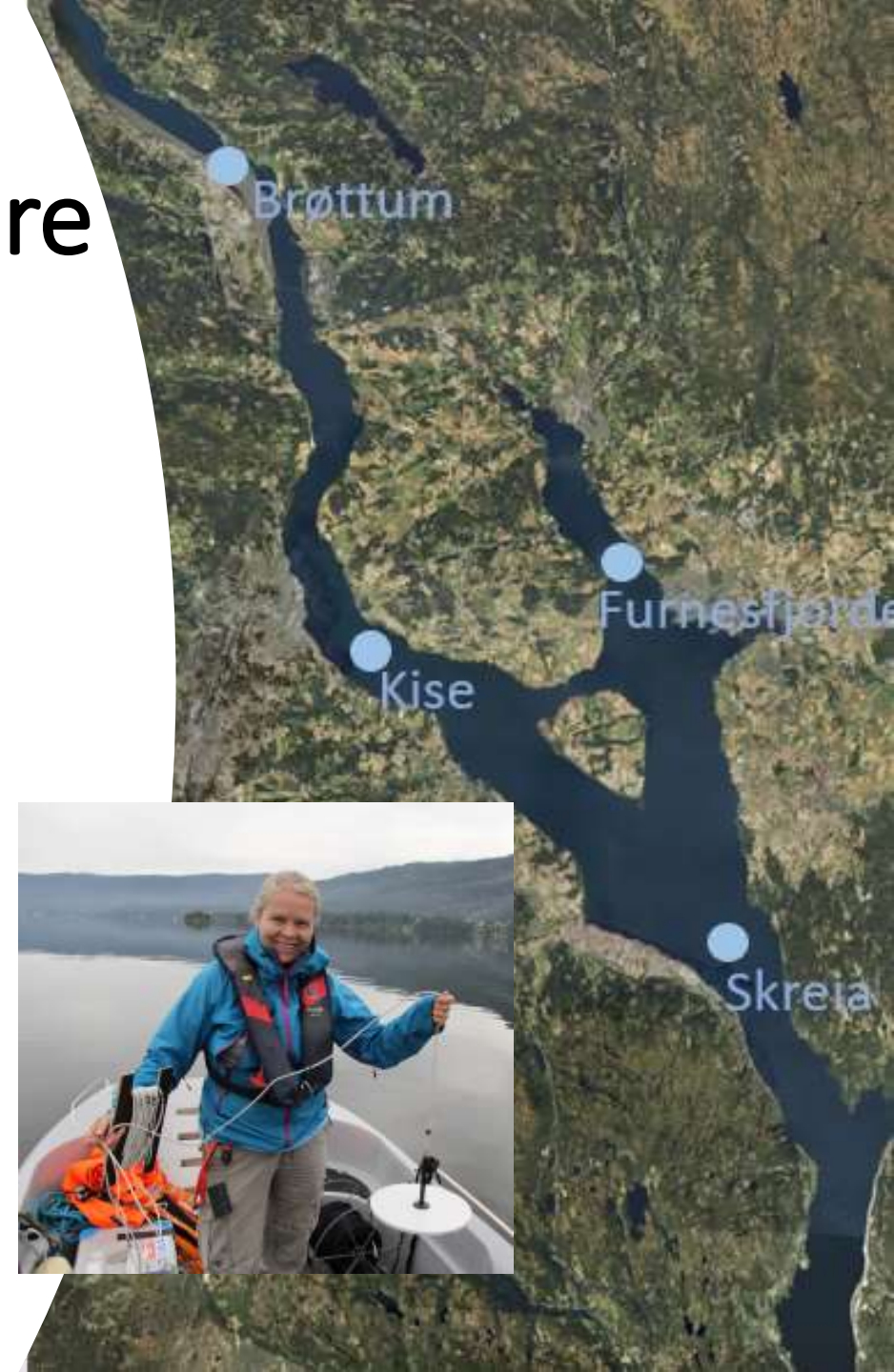
mg zooplankton / m² (dw)

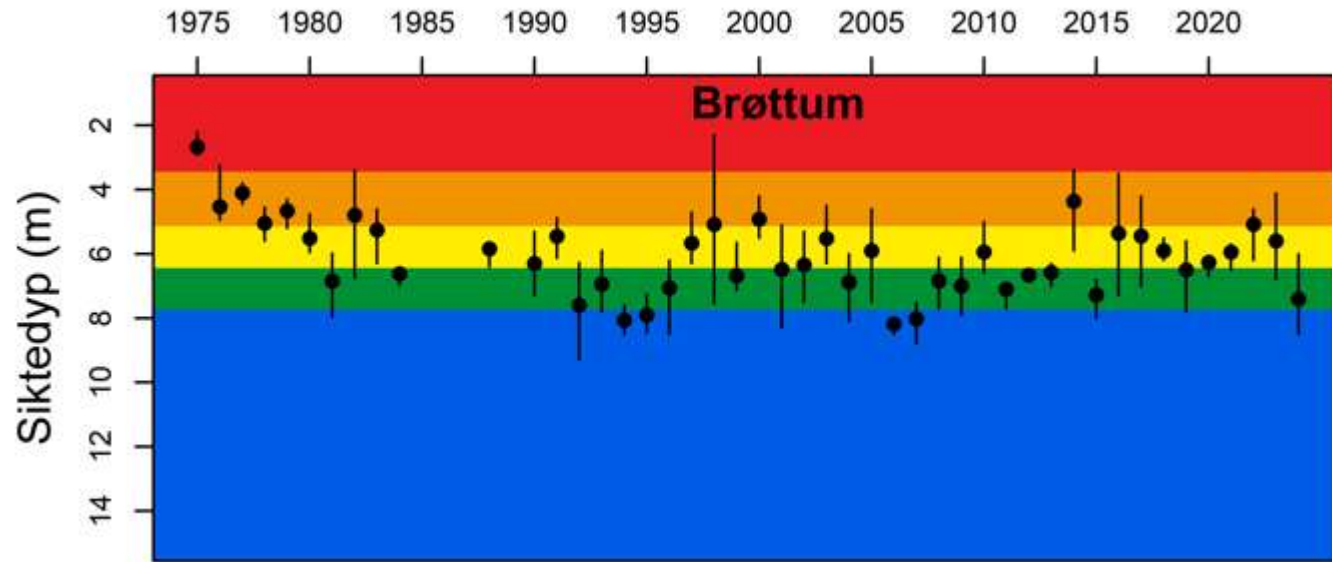
Mjøsas vannmasser har blitt klarere

Middelsiktedypet har økt fra **4-6 m på 70-tallet** til **7-9 m det siste tiåret**

Naturlig lavt siktedyp nord i Mjøsa

Fosfor er begrensende, ... men nitrogen er viktig!

ENVIRONMENTAL
Science & Technology

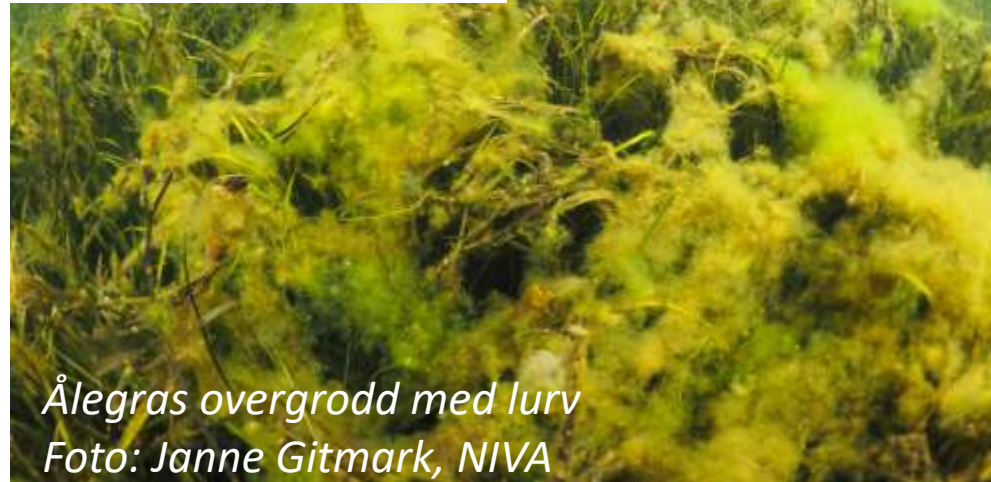
Policy Analysis
pubs.acs.org/est

It Takes Two to Tango: When and Where Dual Nutrient (N & P) Reductions Are Needed to Protect Lakes and Downstream Ecosystems

§ Silvia E. Newell, § Wayne S. Gardner, ||
lhelm, # and Wayne A. Wurtsbaugh ▽

Fosfor opptrer som regel som minimumsfaktor for algeproduksjon i våre ferskvannsføremønstre.

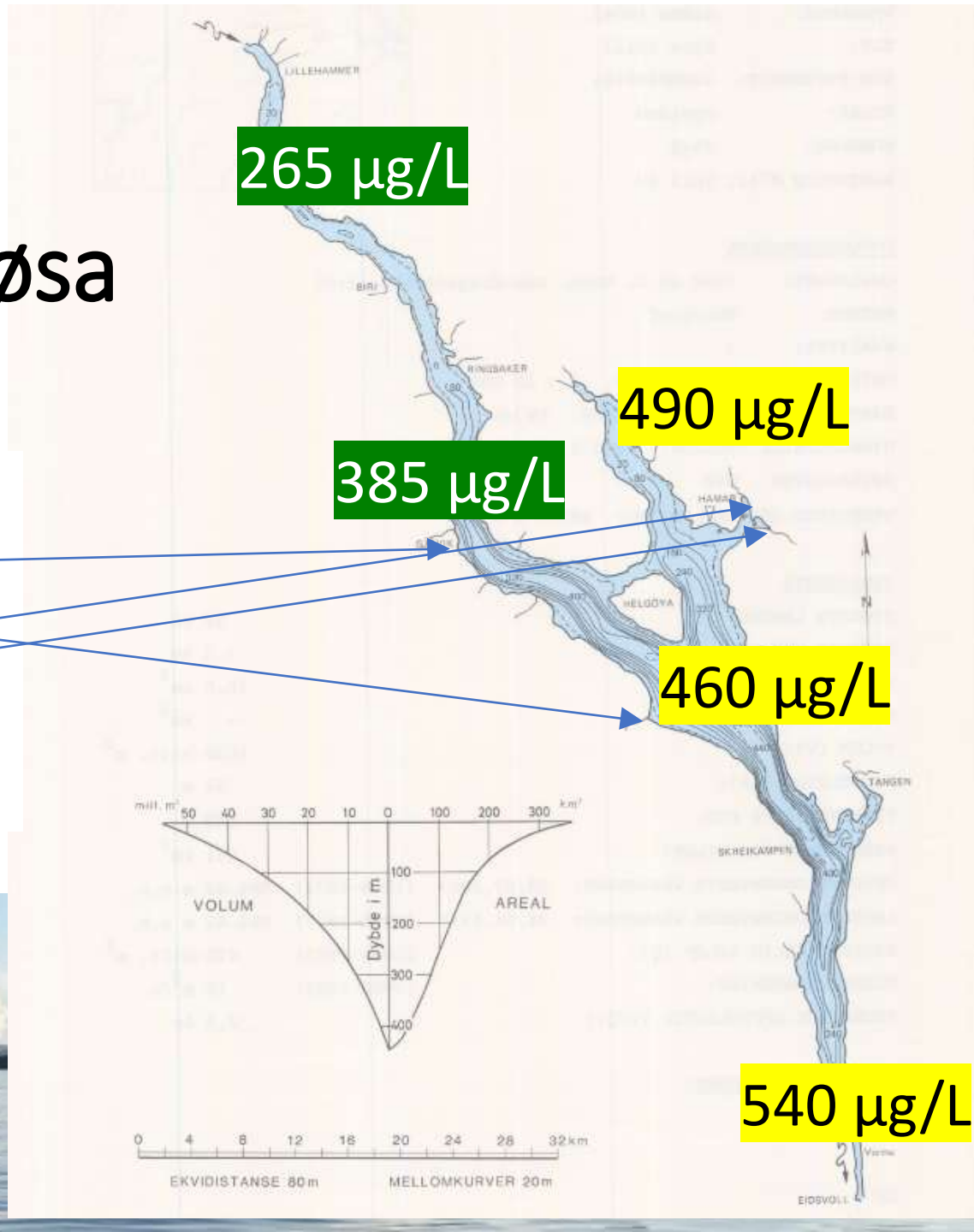
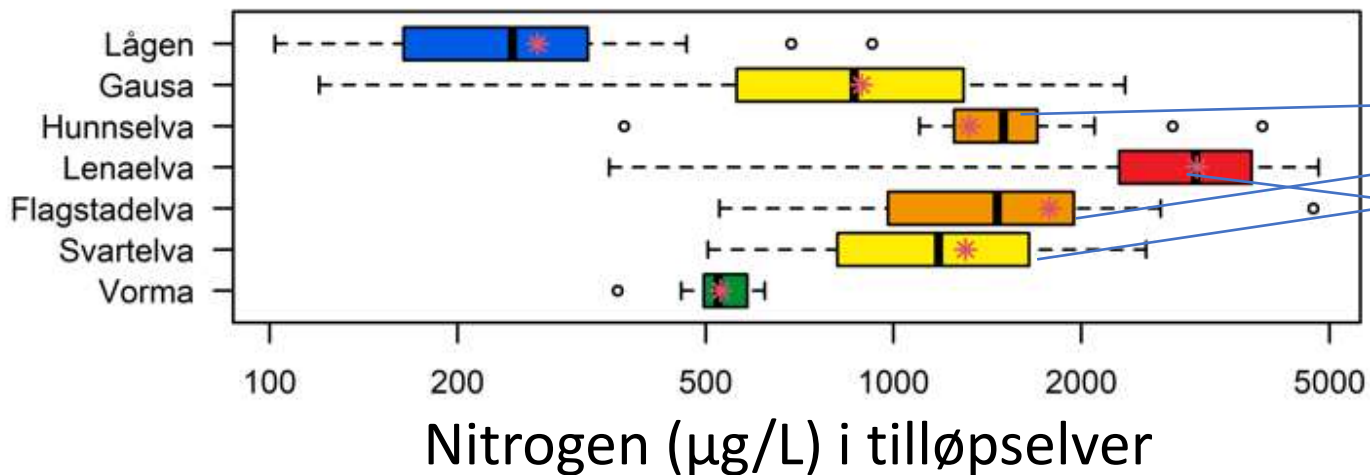

Ålegras overgrodd med lurv
Foto: Janne Gitmark, NIVA

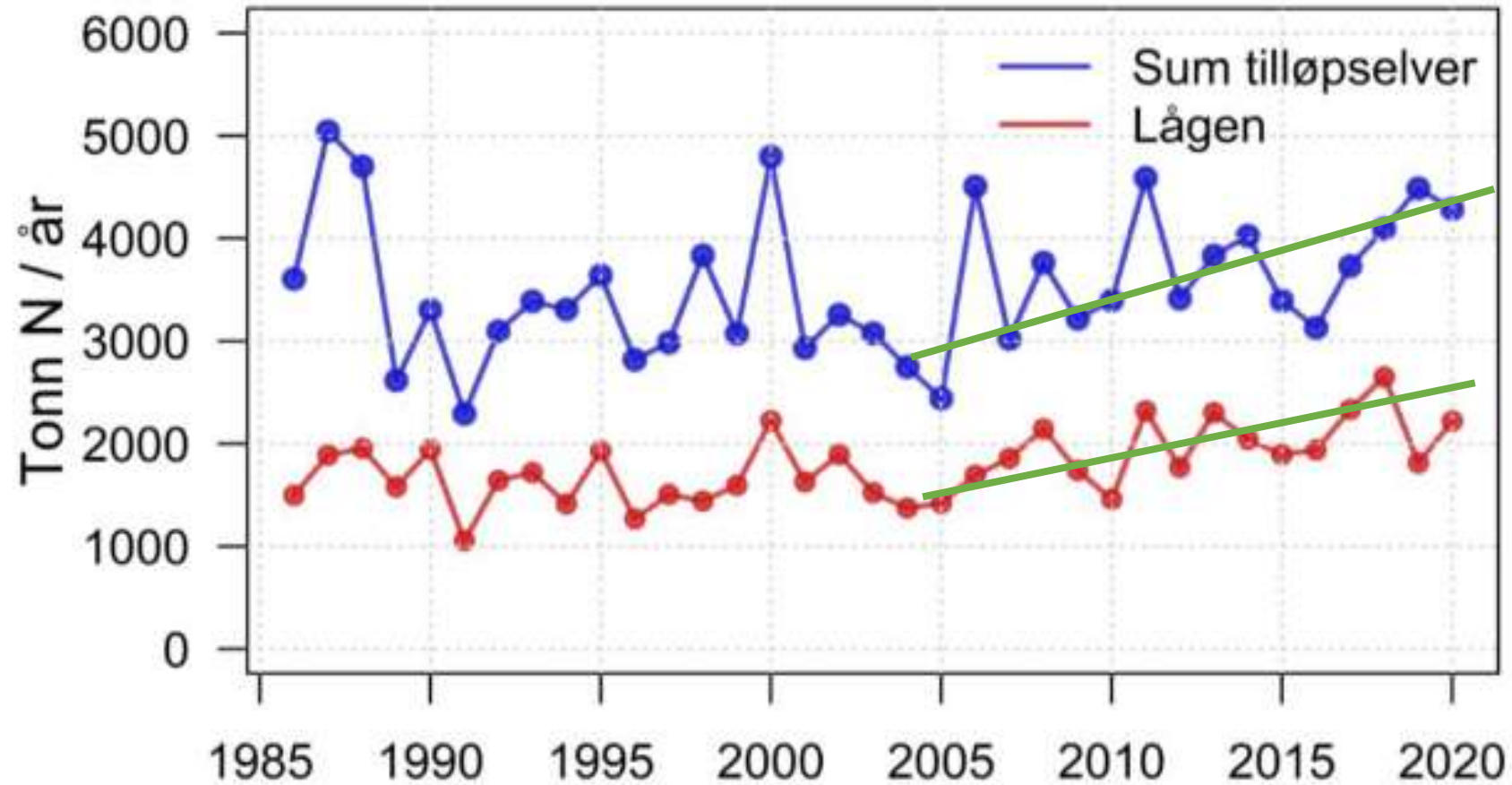

Cyanobakterier
Foto: Sigrid Haande, NIVA

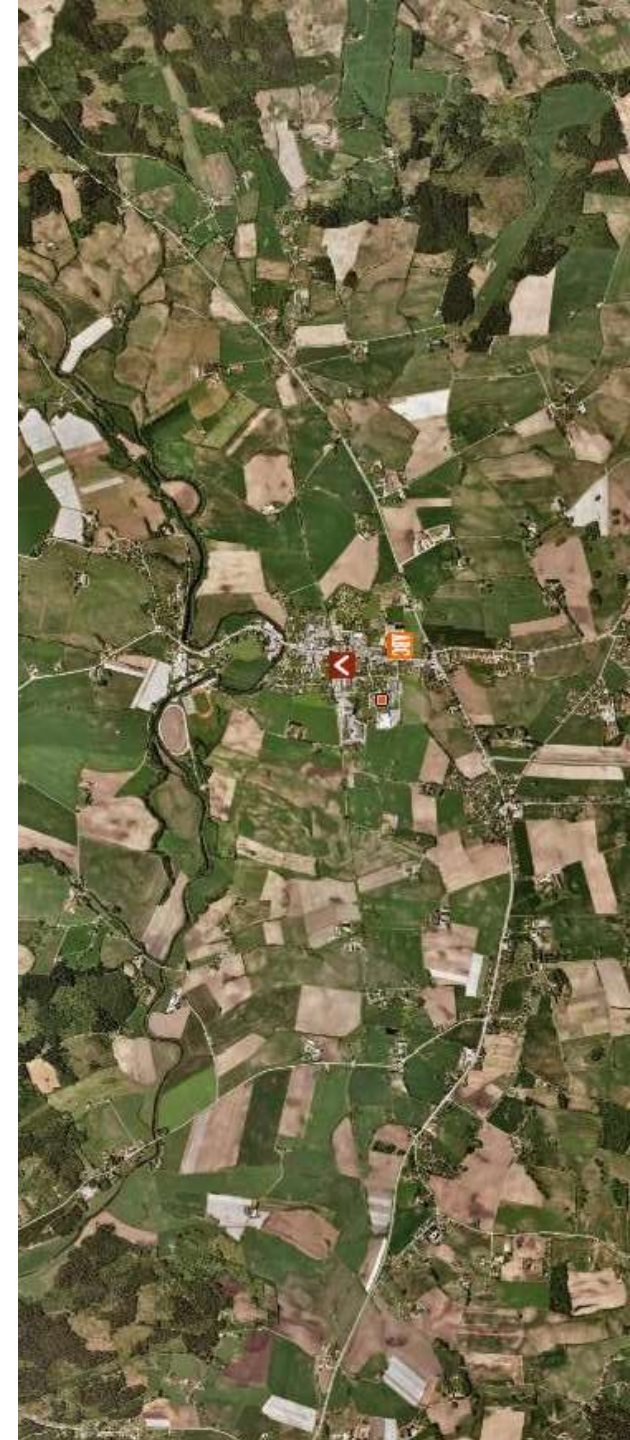
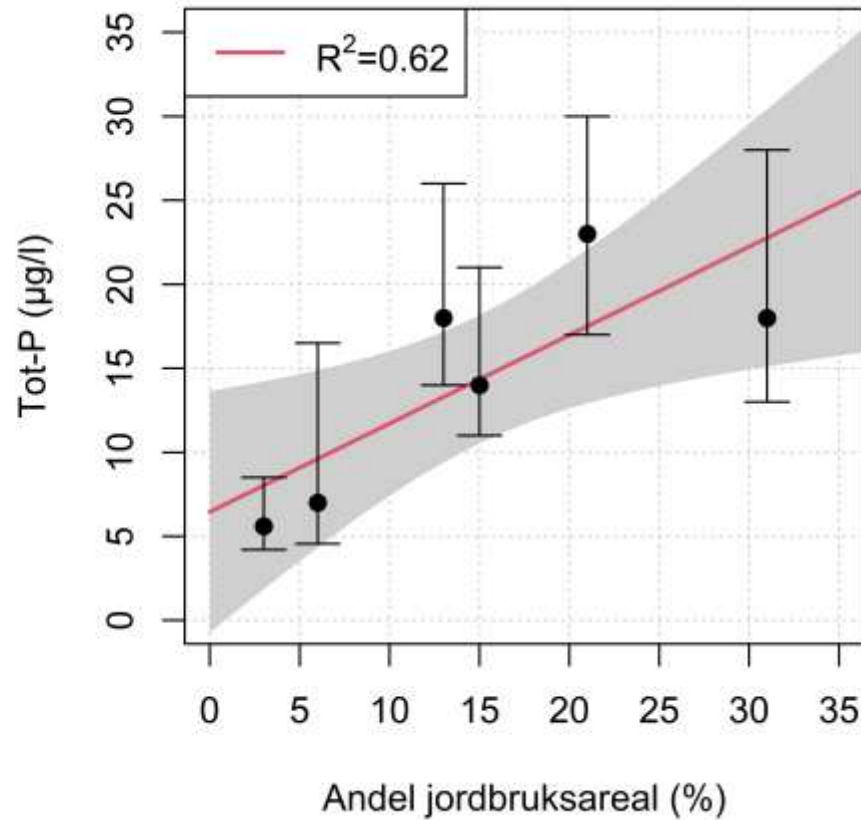
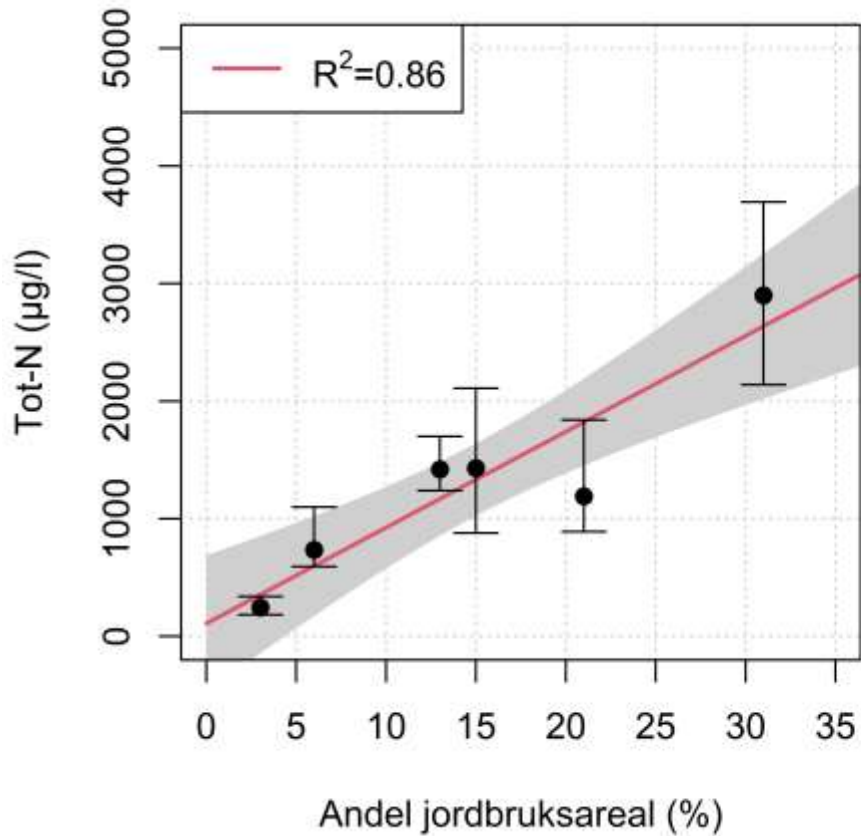
Nitrogenkonsentrasjonen dobles på vei gjennom i Mjøsa

Tendens til økende transport av nitrogen til Mjøsa

N-konsentrasjon høyt korrelert med andelen jordbruksareal i Mjøs-elvene

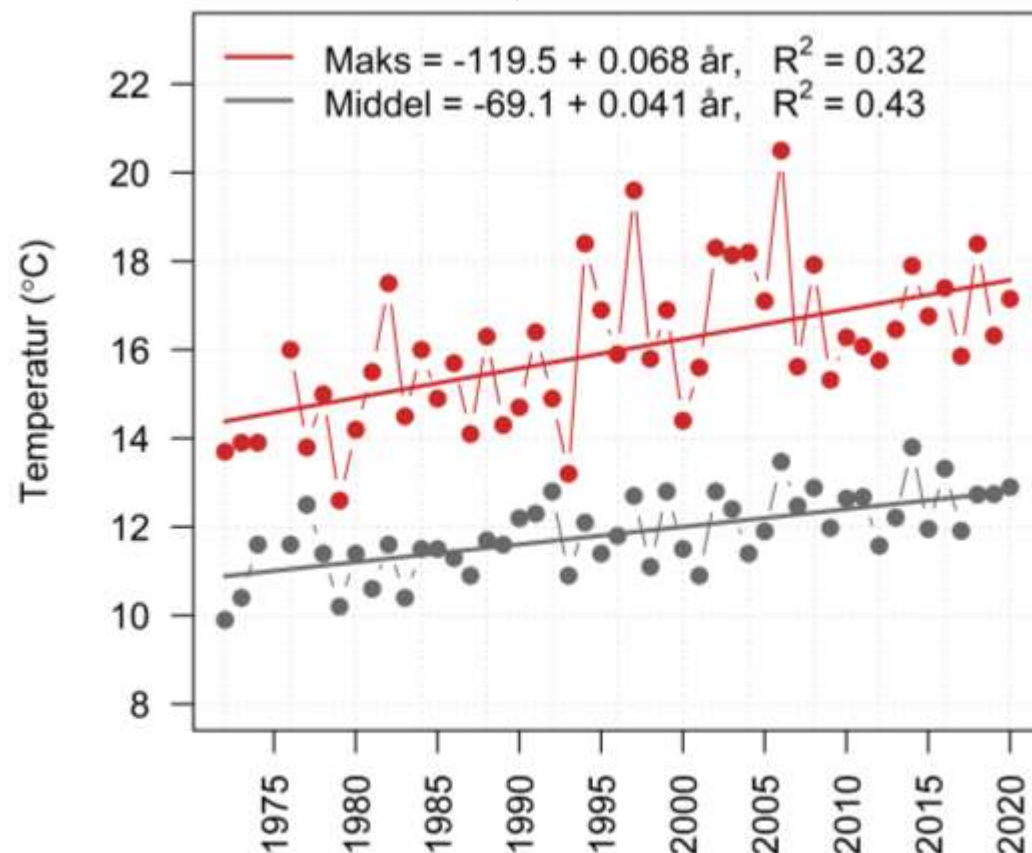
Klimaendringene påvirker Mjøsa

Mer ekstremvær

Foto: Randi Haugen / Ingunn Sandvik

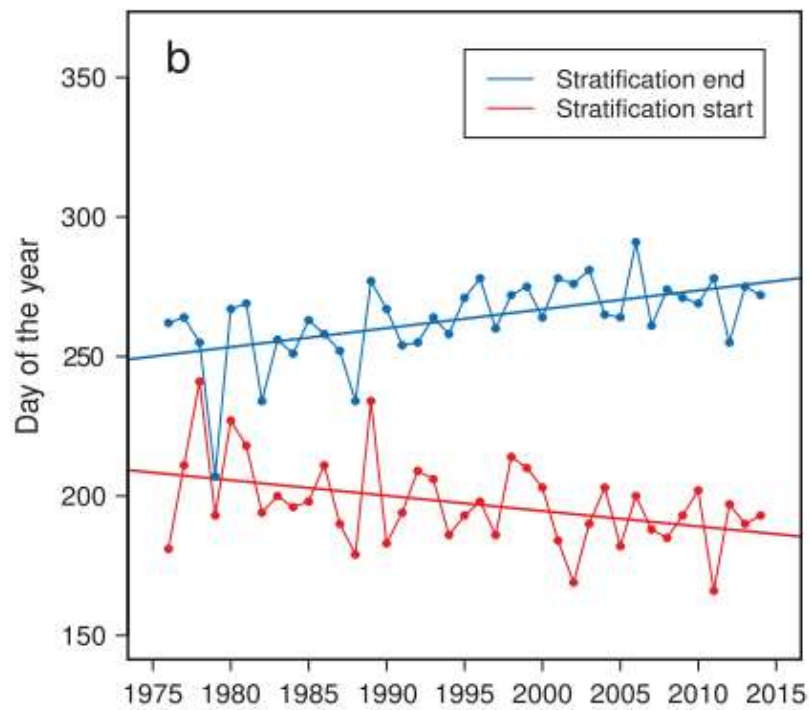
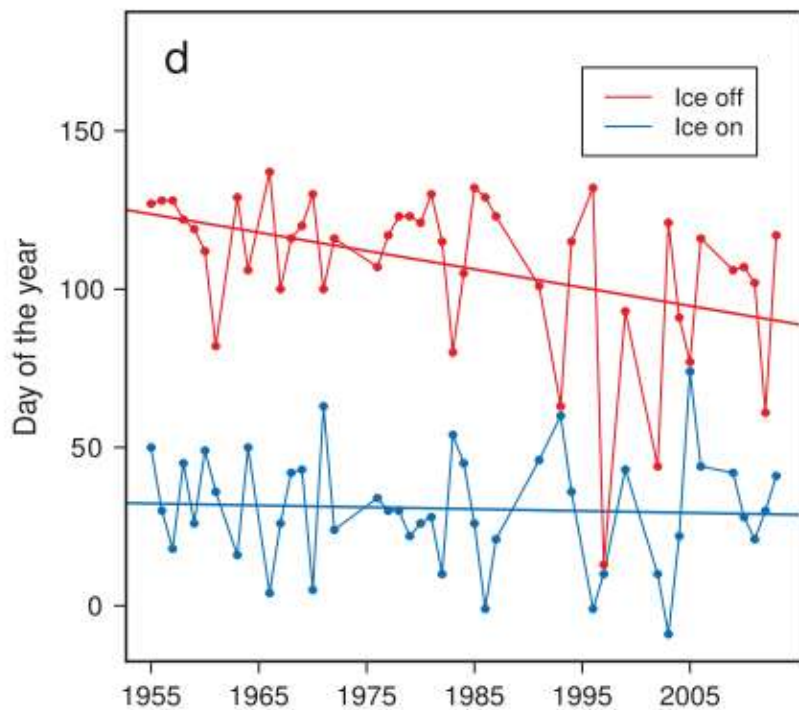
Økende temperatur

Mer eutrofe forhold?

Tangenvika i Mjøsa 24.07.2019.
Foto: Leif Skar, Stange kommune.

- Mer stabil temperatursjiktning
- Sjiktningen varer lengre utover høsten
- Tidligere isgang

- Maksimal isutbredelse vinteren 21/22

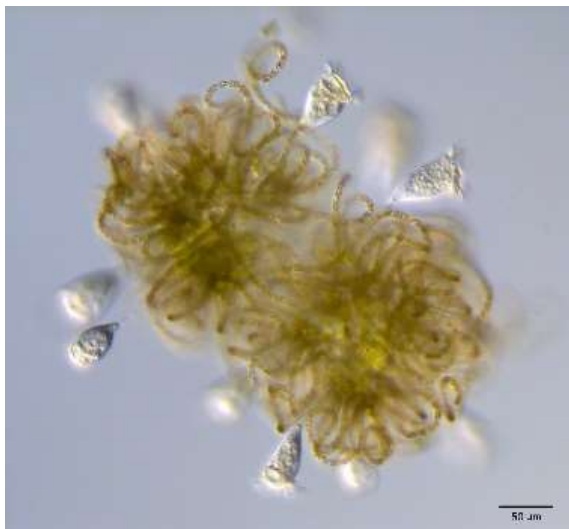

... ting skjer – strandsonen i Mjøsa i fellesferien 2019 og 2021

Cyanobakterien *D. lemmermannii* blomstret opp i fellesferien 2019 og 2021
- I hovedsak langs land

Hva er årsaken til oppblomstringene de siste årene?

- Sannsynlige nøkkelfaktorer:
  - Økt temperatur
  - Stabil temperatur-sjiktning
  - Lokale fosfortilførsler på forsommeren

Oppsummering

- Kraftig reduksjon i fosfortilførsler under Mjøs-aksjonen og etter
- > 60% reduksjon i fosfor og algemengde
- God økologisk tilstand mht. eutrofiering de fleste år i nyere tid
  - Litt mer alger enn ønskelig noen år
  - Nær grensen til moderat i Furnesfjorden enkelte år
- Klimaendringer kan bidra i eutrofierende retning
- Nitrogentilførslene til Mjøsa er høye og svakt økende
- Fortsette gode tiltak for å holde fosfor (og nitrogen)-tilførselen nede

Takk for oppmerksomheten!
Spørsmål?

